

JUGOSLOVANSKI OBRATNIK

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja enkrat na mesec, in sicer 15. vsakega meseca, ter stane za celo leto

8 Din., za pol leta 4 Din.; posamezna številka velja Din. 0'75. — Inserati po dogovoru. —

Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Pražakova ulica šte. 3.

Vabilo

na

letni občni zbor

Jugoslovanske Obrtne Zveze v Ljubljani

ki se vrši v nedeljo, dne 11. junija ob 1/2 11 uri
v Rokodelskem domu s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila predsedstva in revizorjev.
2. Sprememba pravil.
3. Volitev novega odbora.
4. Referati.
5. Slučajnosti.

Posamezne Obrtne Zveze so dolžne poslati na občni zbor predsednika, podpredsednika in tajnika. Poleg teh pa še naj pride čim največ članov.

Odbor.

Volitve v pridobninske komisije.

Lansko jesen so bile volitve v cenilne komisije za dohodnino, to je za davek, ki ga plačujemo poleg zemljarine, hišnega davka, pridobnine itd. še posebej od skupnih dohodkov, najsi bodo že od zemljišča, od poslopja, od obrtov itd.

Obrtniki in trgovci plačujejo od svoje obrta ali od trgovine pa tudi občno pridobnino (patent). Pri volitvah, ki so ravnokar razpisane in ki se bodo vršile dne 28. maja t. l. se gre za ta poslednje imenovani davek.

Kakor smo omenili našim čitateljem že v šte. 2. našega lista, je bilo vlagati za priredbeno dobo 1922/23 posebne izjave za odmero občne pridobnine. Ta davek se bo za leti 1922 in 1923 namreč na novo odmeril. Odmerila ga pa ne bo davčna oblast sama, temveč posebne komisije, v kateri bodo zastopani samo obrtniki in trgovci, to je samo oni, ki ta davek tudi sami plačujejo.

Ta davek pa ne plačujejo samo pravi obrtniki in trgovci, temveč tudi vsi oni,

ki izvršujejo kako drugo podjetje v ta namen, da dosežejo kak dobiček. Poljedelstvo je tukaj seveda izvzeto, ker se plačujejo od zemljišč že tako zemljarina, ravno tako so izvzeta vsa ona podjetja, ki so zavezana javnemu polaganju računov (zadruga, hranilnice, posojilnice itd.) Te poslednje plačujejo pridobnino po nekih drugih določbah.

1. Uvrstitev davčnih zavezancev v štiri razrede.

Priredba občne pridobnine se vrši na ta način, da se uvrste vsi davčni zavezanci v štiri razrede.

V 1. razred spadajo oni, katerim je bilo predpisanega doslej na leto več nego 2000 K osnovne občne pridobnine.

Pod osnovno občno pridobnino je umetati prvotni znesek, ne pa štirikratno povišanega; tudi ni enotnega državnega pribitka nič računati.

V 2. razred spadajo oni davčni zavezanci, katerim je bilo predpisanega doslej na osnovni občni pridobnini na leto več nego 300 K pa ne več nego 2000 K.

V 3. razred spadajo oni, katerim je bilo predpisanega več nego 60 K, a ne več nego 300 K in

v 4. razred ti, katerim je bilo predpisanega na leto samo 60 K ali pa manj osnovne občne pridobnine.

Za vprašanje, ali je imel eden plačevati večji ali manjši znesek na osnovni občni pridobnini, ne pride v poštev sedanje stanje, temveč stanje od dne 1. oktobra 1921.

Ako ima eden ali drugi davčni zavezanec več obrtov ali podjetij, je računati davek skupno od vseh onih podjetij, ki jih izvršuje v enem in istem priredbenem okraju. Pri davčnih zavezancih 1. in 2. razreda tvorijo priredbeni okraj na štajerskem delu Slovenije ozemlje bivše Štajerske in Koroške, na kranjskem delu Slovenije pa ozemlje bivše

Kranjske (z Jezersko občino vred). Pri davčnih zavezancih 3. in 4. razreda tvorijo priredbene okraje posamezni politični okraje.

Primeri: A. je plačeval dne 1. oktobra 1921 v Mariboru 1600 K, v Celju 800 K, v Litiji pa 240 K letno na osnovni občni pridobnini.

A. spada glede podjetij v Mariboru in v Celju v 1. razred ozemlja bivše Štajerske (skupni davek 2400 K), glede podjetja v Litiji pa v 3. razred političnega okraja v Litiji.

B. je plačeval dne 1. oktobra 1921 na osnovni občni pridobnini v Škofji Loki 48 K, v Tržiču 24 K, v Medvodah pa 16 K.

B. spada glede podjetij v Škofji Loki in v Tržiču v 3. razred političnega okraja v Kranju, glede podjetja v Medvodah pa v 4. razred političnega okraja Ljubljana okolica.

C. je plačeval dne 1. oktobra 1921 na osnovni občni pridobnini od podjetja v Konjicah letno 420 K, od podjetja v Krškem pa 3600 K.

C. spada glede podjetja v Konjicah v 2. razred ozemlja bivše Štajerske, glede podjetja v Krškem pa v 1. razred ozemlja bivše Kranjske.

Na ta način imamo te-le priredbene okraje:

Za 1. in 2. razred:

a) okraj za ozemlje bivše Štajerske in Koroške,

b) okraj za ozemlje bivše Kranjske (vštevši Jezersko občino).

Za 3. in 4. razred:

politični okraje Brežice, Celje mesto, Celje okolica, Konjice, Ljutomer, Maribor mesto, Maribor okolica, Ptuj mesto, Ptuj okolica, Slovenjgradec, Črnomelj, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Litija, Ljubljana mesto, Ljubljana okolica, Logatec, Novo mesto, Radovljica.

2. Kako se vrši priredba občne pridobnine.

Davčna oblast izračuni, koliko se je plačevalo dne 1. oktobra 1921 v vsakem razredu in v vsakem priredbenem okraju na osnovni občni pridobnini. Ta znesek se naznani pridobninski komisiji dotičnega razreda in priredbenega okraja, in njena naloga je, da ga porazdeli na posamezne davčne zavezance dotičnega razreda.

Pri tej porazdelitvi je upoštevati število delovnih oseb, višino prometa itd. Nikakor se pa ne gre zato, da bi država dobila kaj več na davku. Če se da enemu davčnemu zavezancu namreč kaj več, se da potem drugemu lahko manj. Vsak skupaj morajo plačati ravno toliko, kakor je določeno, ne manj ne več. Če bi komisija porazdelila vsega skupaj premalo, se mora končno vsakemu nekaj pribiti (reparticijski pribitek), če bi porazdelila pa vsega skupaj preveč, se mora potem vsakemu nekaj odbiti (reparticijski odbitek).

Polovico komisijskih članov (in namestnikov) imenuje finančna uprava, polovico jih volijo pa davčni zavezanci sami.

Volitev v te komisije je zelo važna, ker je pač treba, da se poveri porazdelitev davka razsodnim in nepristranskim možem. To je tembolj treba, ker se gre tukaj za korist obrtnikov in trgovcev samih, ne pa za korist države.

3. Koliko je voliti članov in namestnikov.

a) Prvi razred: vsak od obeh okrajev voli 2 člana in 2 namestnika.

b) Drugi razred: vsak od obeh okrajev voli 3 člane in 3 namestnike.

c) Tretji razred: Politična okraja Maribor mesto, in Ljubljana mesto volita 3 člane in 3 namestnike; vsi ostali okraji volijo pa vsak 2 člana in 2 namestnika.

d) Četrty razred: Politični okraji Celje okolica, Maribor okolica, Ljubljana okolica, Ljubljana mesto volijo vsak 4 člane in 4 namestnike.

Politični okraji Celje mesto, Konjice, Ljutomer, Ptuj mesto, Litija, Logatec in Novo mesto volijo vsak 2 člana in 2 namestnika.

Vsi ostali politični okraji, namreč Brežice, Slovenjgradec, Črnomelj, Kamnik, Kočevje, Kranj, Krško, Radovljica, Maribor mesto in Ptuj okolica, volijo vsak 3 člane in 3 namestnike.

4. Kdo sme voliti in kdo sme biti voljen?

Seznamki volilcev bodo za vsak posamezen razred, to je za vsako »davčno družbo« v času od 1. do 15. maja v uradnih prostorih davčnih oblastev razgrnjeni na vpogled davčnim zavezancem. Vpogledati jih smejo samo pridobnini zavezane osebe dotičnega priredbenega okraja. Vsak sme pogledati seznamke torej samo glede onih priredbenih okrajev, v katerih on sam voli.

Voliti smejo samo osebe, ki so vpisane v imenik, brez ozira na spol, seveda le, če uživajo vse državljske pravice. Rok za reklamacije se je določil od dne 1. do 15. maja. Vsak davčni zavezanec sme vložiti reklamacijo samo za svojo osebo. Reklamacije se vlagajo pri okrajnih davčnih oblastvih (v Ljubljani pri davčni administraciji) ter so kolka proste. Po preteku reklamacijskega roka bodo imeli davčni zavezanci vpogledati imenik še nadalje do dne 20. maja t. l., če se primerno legitimirajo, da se jim na ta način omogoči izbrati kandidate izmed volilnih upravičencev.

Voljeni smejo biti samo oni davčni zavezanci moškega spola, ki so izpolnili 24. leto ter uživajo vse državljske in politične pravice. Kandidat mora spadati v isto davčno družbo, to je v ravno tisti razred in v isti priredbeni okraj.

Volilni upravičenci okraja Ljubljana mesto smejo voliti v 4. razredu torej samo take kandidate, ki so vpisani v seznamu 4. razreda okraja Ljubljana mesto, ne pa morebiti kakega drugega, ki je vpisan v seznamu 3. razreda, ali pa ki je v seznamu kakega drugega priredbenega okraja, n. pr. v seznamu okraja Ljubljana okolica.

V 1. in pa 2. razredu smejo izvoliti volilni upravičenci v komisijo izjemoma namesto enega člana teh davčnih družb, če hočejo tudi vodilnega obratnega uradnika kakega podjetja, ki voli v dotičnem razredu in priredbenem okraju.

5. Kdaj in kako se vrši volitev.

Volitev se vrši v nedeljo, dne 28. maja t. l. od 8. do 13. ure (do 1. popoldne). Voli se za vse razrede obenem in sicer v uradnih prostorih davčnih okrajnih oblastev (za okraj Ljubljana mesto pri davčni administraciji). V onih krajih, kjer ni davčnih okrajnih oblastev, se vrši volitev pri davčnem uradu.

Volilne komisije bodo sestavljene iz predstojnika davčnega oblastva ali davčnega urada in dveh prisednikov, ki jo imenuje pred volitvijo predsednik (predstojnik davčnega oblastva ali davčnega urada) izmed takih davčnih zavezancev, kateri niso državni nameščenci. Ako določena prised-

nika ne prideta o pravem času, sme predsednik imenovati dva druga prisednika, če pa tudi takih ni, sme voditi volitve sam.

Vsak voli na sedežu onega davčnega urada, v katerih območju izvršuje svoje podjetje.

Primeri:

A. stanuje v Zgornji Šiški, svojo obrt izvršuje pa v Ljubljani. — Volil bo pri davčni administraciji v Ljubljani (ne pa pri davčnem okrajnem oblastvu za okolico).

B. stanuje v Kranju, svojo obrt izvršuje pa v Trzinu. — Volil bo v Trzinu pri davčnem uradu.

C. stanuje v Novem mestu; ima pa dve obrti, eno v Novem mestu, eno v Trebnjem. — Volil bo v Novem mestu (ker je vpisan v imeniku z obema podjetjema samo na enem kraju, tam kjer stanuje).

Volitev bo osebna in ustna, z izključitvijo katerihkoli pooblastil; le nedoletniki in osebe pod varstvom morajo svojo volilno pravico izvrševati po zakonitih zastopnikih.

Več sodruženikov enega podjetja ima le en glas, katerega odda eden izmed njih.

Legitimacije in volilne glasovnice se ne bodo razpošiljale. Volitev po pošti, kakor se je vršila včasih, je nedopustna.

Volilci, katerih ne pozna niti predsednik, niti člani volilne komisije, se morajo legitimirati s plačilnim nalogom ali na drug verodostojen način.

Izvoljeni bodo kandidati, ki dobe v priredbenem okraju relativno največ glasov; ob enakem številu glasov odloči žreb, ki ga potegne predsednik volilne komisije.

Izid volitve objavi predsednik takoj po volitvi ustno s pristavkom, da ugotovi celotni izid pristojno davčno okrajno oblastvo (oziroma davčna administracija v Ljubljani). Za prvi in drugi razred ugotovi celotni izid davčno okrajno oblastvo v Mariboru (za štajerski del Slovenije) odnosno davčna administracija v Ljubljani (za kranjski del Slovenije).

Pritožbe zoper volilno postopanje je vložiti v 8 dneh po volitvi pri davčnem oblastvu I. stopnje. Take pritožbe pa ne ovirajo konstituiranja komisij.

Volitve v pridobninsko komisijo za priredbeni okraj Mursko Soboto se razpišejo pozneje.

OBRTNIKI! Dolžnost vsakega zavednega obrtnika je, delovati v prid »Jugoslovanski Obrtni Zvezi«! Zahtevajte njena pravila naravnost v njenem tajništvu: Pražakova ulica št. 3, Ljubljana. Je to edina zveza, ki resno dela v prid malemu obrtniku.

Gospodarska vprašanja in genovska konferenca.

Kakor smo že poročali, zboruje v italijanskem mestu Genova mednarodna konferenca. Nastopni članek podaja namen in pomen te konference.

Politični program genovske konference najboljše označimo z geslom: stabilizacija evropskega miru. Ko bi pri konferenci sodelovala tudi Amerika, bi mogli govoriti o stabilizaciji svetovnega miru.

Gospodarski program genovske konference pa lahko označimo kot obnovo evropskega, posebej pa še ruskega gospodarstva. Amerika je od vojne preveč obogatela.

Rešitev političnega programa je pogoj za rešitev gospodarskega programa in ako se delegati držav ne bodo mogli soglasiti v političnih vprašanjih, potem ne moremo pričakovati od genovske konference rešitve gospodarskih vprašanj.

Dolgotrajna svetovna vojna ni rešila političnih problemov, nasprotno upravičeno trdimo, da je ustvarila nove, še težje politične probleme. Podobno je vojna tudi na gospodarskem polju ustvarila težke probleme, kakoršnih svetovno gospodarstvo do vojne ni poznalo. Svetovna vojna je razrušila normalno gospodarstvo, ki se je skoro nemoteno le z manjšimi ovirami in zaprekami razvijalo tekom stoletij. Vojna je ustvarila svoje posebno gospodarstvo, katerega bistvene črte so izolacija gospodarstva posameznih držav, vojni socializem in provizornost vse gospodarske politike, ker je bilo vse računano na to, da vojna neha v par mesecih in s tem neha tudi gospodarski provizorij.

Skoro popolnoma uničeno pa je bilo tekom vojne svetovno gospodarstvo in promet, temelječa na mednarodni delitvi dela, gospodarske in trgovske vezi med posameznimi državami, zlasti obeh velikih, bojujočih se skupin, ker so bile pretrgane med narodi in državami teh dveh skupin popolnoma vse vezi in ker je v vsem odločevalo ne gospodarsko načelo, ampak načelo sile in zapoved vrhovnega komandovanja.

Kar ni uničila vojna, je razdejala v Rusiji revolucija in brezkončna notranja vojna, v državah zapada pa gospodarska vojna, vojna carin in tarifov, vojna izvoznih in uvoznih prepovedi in omejitev, ki se je nadaljevala in se še nadaljuje danes.

Težko je na teh razvalinah ustvariti novo gospodarstvo, nemogoče pa vzpostaviti stari gospodarski red, kakor je bil pred vojno. Iz okopov so se vrnili ljudje, ki drugače mislijo tudi v gospodarskem

oziru, pri katerih je smisel za gospodarsko enakost veliko večji. Pod vplivom ruskega komunizma pa se je prejšnji gospodarski red še veliko bolj diskreditiral in težki gmotni položaj mas mami delavstvo v mnogih državah h komunističnemu eksperimentom.

Iz navedenega je razumljivo, da je Lloyd George na program genovske konference poleg političnega dela postavil kot enakopraven političnemu obširen gospodarski program. Lloyd George se dobro zaveda, da so države vsled zahtev svetovnega gospodarstva, zlasti vsled zahtev že po naravi dane mednarodne delitve dela, silno navezane druga na drugo, naravnost v ozki odvisnosti druga od druge in da vsled tega ni mogoče in je izključeno, da bi gospodarstvo enih držav propadalo, dočim bi gospodarstvo sosednih držav prospevalo in napredovalo. Lloyd George posebno naglašja v rešitvi gospodarskega problema moralni moment pravičnosti in z vso resnostjo svari zmagovalce, da naj svojega položaja brezobzirno ne izkoristijo, sicer bodo izgubili in odbili od sebe zaveznike in nevtralce, katerih simpatije so si med vojno pridobili z geslom: Pravica nad silo.

Toda kljub resnemu opominu Lloyd Georgea, ki zveni zlasti iz njegovega nagovora časnikarjem, so zlasti Francozi nedostopni za načela logike in za pravičnost ker jih slepijo bleščeče milijarde reparacij, da ne vidijo prepada, proti kateremu gredo sami in gre svetovno gospodarstvo, ako se ne bo iskala in našla pot gospodarskega sotrudištva in gospodarske obnove za vse narode brez ozira na to, ali so premagovalci, ali so premaganci.

Vprašanje reparacij se mora rešiti sporazumno tako, da se Franciji ne krati pravic, zagotovljenih ji v versailskem dogovoru. Z druge strani pa je treba imeti ozir tudi na Nemčijo in najmanj kar more ona zahtevati, je to, da se omogoči tak razvoj njenega gospodarstva, pri katerem bo v stanu plačevati reparacije, ne da bi gospodarstvo prišlo do popolnega ruina. Zlasti se ji mora z ozirom na to, da mora letno plačevati blizu tri milijarde zlatih mark, poskrbeti za tak razvoj in za trge, da more njeno gospodarstvo take vsote zaslužiti.

To pa je nemogoče, ako se Nemčiji po izgubi njenih kolonijalnih posestev ter azijskih trgov ne da možnost, da vsaj napram Rusiji sme nastopati kot svoboden enakopraven kompaciscient in si s trgovskimi pogodbami pridobi trg za svoje industrijske izdelke, zlasti za izdelke železne industrije in da se na ta način omogoči eksploatacija ogromnih in naravnih ruskih zakladov; ruskih gozdov, ruskih

rudnikov, sibirskih tajg in step s čredami, ruskega polja itd. Zaposlen v naravno bogati Rusiji bo nemški kapital z ene strani pomagal gospodarski obnovi Rusije in oplodil njeno gospodarstvo, z druge strani pa bo pridobil vsaj delno za reparacije potrebne milijarde. In kdo se temu odločno in brezobzirno protivi? To je Francija, tista Francija, ki je na plačevanju reparacij najbolj interesirana in ki s tega vprašanja dela conditio sine qua non za vsa politična in gospodarska vprašanja programa genovske konference.

To, kar poleg reparacij razdvaja narode in tako silno ovira gospodarske stike med njimi, kar je tudi ena izmed težkih posledic svetovne vojne, to je velika razlika v deviznih kurzi in papirnato gospodarstvo. Večina držav trpi vsled poplavitve papirnatega denarja in le redke trpijo vsled prevelikega zlata.

Čim večja je inflacija papirja, tem nižji kurz dotične države in tem večja možnost konkurence na svetovnem trgu vsled nizke realne cene njenih proizvodov. V državah pa (in te so bolj redke), kjer je prevešek zlata, so realne cene proizvodov zelo visoke, vsled tega njihova konkurenca na svetovnem trgu ubita in kot posledica zastoj trgovine in industrije in velikanska brezposelnost.

S finančnim vprašanjem, z deviznimi kurzi, z vprašanjem mednarodne kreditne pomoči za države z najslabšo valuto se je pečala posebna komisija genovske konference. Z ozirom na obširni predloženi material je videla, da je vprašanje zelo zamotano in prišla k zaključku, da je za rešitev treba posebne konference strokovnjakov, zlasti zastopnikov emisijskih bank vseh držav, ki se bodo sestali po genovski konferenci in skušali priti do rešitve tega problema.

Velike važnosti za obnovo gospodarstva, zlasti za obnovo trgovskih stikov med državami, je tudi zadeva carin, tarifov, uvoznih in izvoznih prepovedi in omejitev. Zastopniki držav so sicer priznavali, da carine, posebno visoke in v zlatu računane izvozne in uvozne carine, tvorijo skoro nepremostljivo oviro za mednarodno blagovno izmenjavo, za uvozno in izvozno trgovino. Toda zastopniki mnogih držav so pa z druge strani povdarjali, da so države v svojem gospodarstvu, v svojem proračunu danes na visoke dohodke iz carin naravnost navezane, da je to eden izmed glavnih virov dohodkov za pokritje državnih razhodov.

Z druge strani pa so zastopniki zlasti industrijsko slabih držav povdarjali, da morajo ščititi s carinami svojo mlado industrijo, ki bi sicer pri popolnoma svobodni

trgovini brez protekcijonizma bila že v začetku svojega razmaha udušena. Med take države pripada tudi Jugoslavija, o kateri lahko trdimo, da je njena industrija šele v začetku, da ta mlada industrija neobhodno potrebuje državne zaščite v obliki uvoznih carin za tuje industrijske izdelke tako dolgo, da se razvije in ukrepi v industrijo, zmožno konkurence z industrijami sosednjih držav.

Veliko vprašanje pa je, če so pri nas v Jugoslaviji kot izrazito agrarni državi dani pogoji za tak razvoj industrije, ne toliko naravni pogoji, ker te — hvala Bogu — imamo, ampak glavni in prvi pogoj, to je kapital. Glede kapitala lahko rečemo, da ga nimamo oziroma da je tako neznan, da je za razvoj močne domače industrije nezadosten. Zato bi morali istočasno z vprašanjem zaščite industrije tudi rešiti vprašanje, odkod in pod kakimi pogoji naj pride v državo tuji kapital za razvoj naše industrije.

Poleg tega je važno za gospodarsko obnovo Evrope tudi vprašanje sirovin. Na tem so interesirane zlasti države, ki imajo že visoko razvito industrijo in so v predvojnih razmerah z lahkoto dobivale sirovine iz tujine, pri današnjem razrušenem povojnem gospodarstvu pa imajo s tem velike težkoče. Ena takih držav je Italija, ki se je na konferenci veliko prizadevala za ugodno rešitev vprašanja glede razdeljevanja sirovin, glede carine-prostega izvoza carin in glede ureditve transportnih tarifov na suhem in na morju.

V gornjem samo na kratko očitana vprašanja pa še daleč ne izčrpajo gospodarskega programa genovske konference. Z ozirom na njih obseg je upati ugodne rešitve le pri polni iskrenosti zastopanih držav. Zdi se pa, da je za rešitev političnih vprašanj in s tem tudi za rešitev gospodarskih vprašanj ena velika zapreka, to je pomanjkanje iskrenosti in dobre volje.

Predsednik konference de Facta je sicer ob priliki izjavil, da so bile v početku konference težkoče največje in nasprotja najostrejša, da se bo pa s časom ta robustnost ogladila in omilila in bo konferenca prišla do zaželenih uspehov, ker vidi pri vseh delegatih to, kar je za uspeh najvažnejše: dobro voljo. Izrekel je celo lepo frazo, da se s peresom Genove piše danes svetovna zgodovina.

Vsekakor pa moramo z druge strani priznati, da je Lloyd George za delo in uspeh konference zastavil vso svojo energijo in ves svoj vpliv podobno, kakor med vojno za zmago zavezniškega orožja. Zato lahko s precejšnjo gotovostjo rečemo, da bo konferenca prišla do važnih zaključkov v političnih in gospodarskih vprašanjih,

da so pa ti uspehi v prvi vrsti plod dela in energije Lloyda George-a, ki je za uspeh konference zastavil vso silo svoje mogočne osebnosti.

Pomočniške preizkušnje.

Kakor smo doslej mogli povzeti iz mnogih pismenih vprašanj pa tudi osebnih intervencij v Ljubljani, si mnogi obrtniki in pomočniki še niso povsem na jasnem glede pomočniških preizkušenj.

Obrtni red iz l. 1907. je določil, da se morajo vsi tisti, ki so dovršili učno dobo po 16. februarju 1900, izkazati ob nastopu rokodelskega obrta ne samo z dokazom, da so dovršili učno dobo in delali tri leta kot pomočniki, temveč tudi z dokazom o uspešno prestani preizkušnji za pomočnika. Od doprinosov tega slednjega dokaza jih ne more nihče odvezati. Izjeme je ustvarila le za vojne pohablence cesarska naredba z dne 7. decembra 1915, drž. zak. 364.

Pomočniško preizkušnjo dokažejo tisti, ki so se izučili pri mojstrih, včlanjenih v zadrugi, pri kateri posluje preizkusna komisija, s pomočniškim pismom, ki vsebuje obenem potrdilo, da se je v njem imenovani redno izučil obrti in da je napravil ob koncu učne dobe preizkušnjo za pomočnika.

Drugi pa, ki se niso izučili pri mojstrih, ki bi bili včlanjeni v zadrugi, ali so se izučili v tovarni, ki sploh ne pripada zadrugi, ali se pa niso takoj po končani učni dobi podvrgli preizkušnji in jo opravijo šele pozneje, morajo doprinesiti posebno spričevalo o prestani pomočniški preizkušnji.

Pomočniške preizkušnje se delajo pred združnimi preizkusnimi komisijami ali pred obrtno oblastveno preizkuševalno komisijo za pomočnike v Ljubljani na tehnični srednji šoli.

Vajenec oziroma pomočnik vloži pri združnemu načelstvu oziroma pri obrtno-oblastveni preizkuševalni komisiji za pomočnike v Ljubljani kolka prosto prošnjo za pripustitev k preizkušnji za pomočnika in ji priloži svoj rojstno-krstni list, učno spričevalo in, ako je bil dolžan obiskovati kako obrtno-nadaljevalno šolo, izpričevalo o obiskovanju take šole, ali, ako je že delal kot pomočnik, delavska spričevala.

Čas, v katerem se delajo preizkušnje pred združnimi komisijami, je različen, kakor si ga pač zadruga uredi. Obrtno-oblastvena preizkuševalna komisija v Ljubljani je pa z razglasom z dne 13. avgusta 1919 (ur. l. št. 134 iz l. 1919) objavila, da se vrše pri njej preizkušnje redno v mesecih marec, junij, september in december in

da mora vsakdo vložiti prošnjo do prvega tistega meseca, v katerem želi, da ga pri-puste k izpitu.

Spričevala o preizkušnji so kolka prosta.

Kjer zadruga redno poslujejo in se zavedajo mojstri svojih dolžnosti do vajencev, tam tudi poskrbe, da se vajenci ob koncu učne dobe podvržejo preizkušnji za pomočnika. Neprijetno je za vsakega pomočnika, ako je zamudil to priliko, in se mora pozneje, ko je že delal leta in leta doma in po svetu kot pomočnik, prigrasiti k preizkušnji in jo delati morebiti skupno z vajenci, ki so se šele izučili. Mnogi se vsled tega kar ne morejo odločiti za preizkušnjo. Večkrat igrajo tudi gmotni in drugi oziri precejšnjo vlogo. Pomočnik se je poročil, ima ženo in otroke, živi morebiti v kaki vasi daleč proč od obrtnih središč. Nerodno mu je, odtrgati se za en dan ali dva od svoje družine in oditi k preizkušnji.

Zato je najumestnejše, da vajenec ob končani učni dobi takoj opravi preizkušnjo za pomočnika, in je potem rešen vseh skrbi.

Pomočniki, ki so dokončali učno dobo pred 16. februarjem 1908, se lahko prostovoljno priglase k preizkušnji.

Nadzorništvo industrijskih in obrtnih podjetij.

Meseca aprila 1922 se je razglasil zakon o inspekciji dela (>Uradni list« št. 39 iz l. 1922). S tem razglasom so prenehali vsi dosedanja zakoni in uredbe, ki so določevali izvrševanje obrtnega nadzorništva.

Ker večina obrtništva nima prilike zasledovati vse številne izpremembe na našem zakonodajnem polju je gotovo umestno, da se tem potom opozori na glavne točke zakona o inšpekciji rada.

V prvem poglavju določa zakon delokrog obrtnega nadzorništva in navaja, kateri obrati so podvrženi taki inšpekciji. V splošnem je vsako podjetje, ki zaposluje civilne delavne moči primorano, upoštevati navedbe o zaščiti delavstva, skrbeti za varnostne naprave v obratu itd.

V drugem poglavju obravnava zakon posebna določila o dolžnostih posameznih funkcionarjev. Tako navaja najprvo dolžnosti glavnega inšpektorja pri osrednji inšpekciji dela. Kakor je razvidno iz njegovega delokroga, je zelo velike važnosti, kdo zavzame tako mesto, odkoder odločuje v vseh važnih vprašanjih obrtnega razvoja. Njegovi nasveti pri urejanju novega zakona o inšpekciji dela so merodajni, preko njega morejo iti vse pritožbe obrtništva na ministrstvo za socialno politiko zoper odločbe organov o inšpekciji dela. Glavni inšpektor vodi vse njemu podrejene oblastne inšpekcije dela, katerih do-

loča zakon za celo ozemlje kraljevine deset. Za Slovenijo imamo tako oblastno inšpekcijo dela v Ljubljani. Dolžnost takega urada je nadzirati vse naprave v delavnicah in stanovanjih, kjer prebivajo delavci, pomočniki, vajenci itd. Nadzornik se mora prepričati, če so delavci pravilno zaposleni, nadzira delovni čas, daje dovoljenje za prekoračenje delovnega časa. V njegov delokrog spada odobrenje delavskega reda, nadziranje, pravilno zaposlovanje učencev in mladostnih delavcev, njih pravilno izučevanje in posejanje obrtnih šol ter tečajev. Nadalje mu zakon nalaga dolžnost, da posreduje pri sporih med delodajalci in delojemalci, se uverja o vzrokih nezgod v posameznih podjetjih osebno ali po pristojnih oblastih ter vodi statističen pregled o nezgodah.

Važen za obrtništvo je zlasti člen 10 tega zakona, v katerem se določa, da oblastna inšpekcija dela oddaja mnenje o prošnjah, vloženih za odobritev pri napravljanju novih ali prenarejanju že napravljanih delavnic. V takih slučajih morajo pristojna oblast, občina, mestno poglavarstvo, okrožno načelstvo in obrtna oblastva vročiti oblasti inšpekciji dela v oceno vse načrte in opise, ob komisijskem ogledu ali kolavdaciji pa pozvati na sodelovanje kot člana komisije uradnika inšpekcije dela. Pri teh komisijah ima prvo besedo obrtni nadzornik, kar se tiče notranje ureditve delavnic, naprave transmisij itd.

Da oblastni inšpektorji lahko izvršujejo svojo službo, imajo po zakonu pravico prihajati v vsa podjetja kadarsibodi med delovnim časom, podnevi in ponoči in si lahko ogledajo vse oddelke, v katerih je delavstvo zaposleno. Seveda se mora obrtni nadzornik lastniku podjetja ali njegovemu namestniku javiti in na zahtevo legitimirati. V slučaju, če lastnik ali njegov namestnik ni navzoč, sme inšpektor dela izvršiti pregled tudi brez njiju. Pri reviziji podjetja imajo pravico jemati seboj kadar koli se jim zdi potrebno, strokovnjake (zdravnike, kemike) ali predstavnike delavskih organizacij; nadalje jim je dovoljen vpogled v vse knjige, ki se tičejo delavstva in lahko zaslišujejo lastnike podjetij ali koga drugega, ako je to potrebno za ugotovitev, da li se izvršujejo zakonita določila in obče odredbe za delavsko zaščito. To zasliševanje pa se mora izvršiti tako, da se ne moti delo v podjetju.

Člen 13. določa, da morajo podjetniki redno poročati inšpekciji dela o pričetku in prekinutvi dela, predvsem v sezonskih podjetjih. O vsaki važni tehnični izpremembi, v kolikor se tiče pripomočkov v podjetju, nadalje o vsaki nezgodi in o številu ter vzrokih bolezni. Inšpekcija dela pa ima še pravico zahtevati število zaposlenih delovnih moči, velikosti delavske mezde, stanje delavske prehrane kakor tudi podatke o kazni in odpuščanju delavcev, o delovnem času, o delavskem zavarovanju, o delavskih socijalnih in kulturnih zadevah ter vseh izpremembah, ki se tičejo delovnih pogojev delavcev.

Ako oblastni inšpektor dela pri reviziji opazi nedostatke v delavnicah, stano, vanjih ali drugih prostorih, kjer so delavci zaposleni, lahko odredi tozadevne spremembe ter določi rok, v katerem se mo-

rajo nedostatki odpraviti. Zoper tako odredbo se sme lastnik po pristojni inšpekciji dela pritožiti na ministra za socialno politiko in sicer tekom 8 dni po sprejemu pismene odredbe. Če se vloži pritožba, se odredba inšpektorja dela ne izvrši, dokler ne poda omenjeno ministrstvo svoje odločbe.

V zadnjem poglavju navaja zakon kazni od 100 do 300 dinarjev sorazmerno z velikostjo podjetja, ako podjetnik ne poroča redno o stanju delavstva, oziroma kaznen od 500 do 5000 dinarjev, ako ne izvrši odredbo inšpektorja dela v določenem roku.

Tako je v kratkem in glavnem obrazložen zakon o inšpekciji dela. Kakor je razvidno iz njega vsebine, je po večini primeren za industrijo, ki ima zaposlenih veliko delavcev, lastne stanovanjske hiše za delavstvo, velike tehniške pripomočke v delavnicah in sploh nešteto naprav, s katerimi se vedno ogroža življenje delavstva. Ker je pri našem obrtništvu po večini jako malo slučajev, kjer bi se potreboval zakon o zaščiti delavstva, upamo, da se ne bo ta zakon od strani inšpektorja dela uporabljal za šikaniranje našega že itak dosti zatiranega obrtništva, temveč uporabljal za življensko varnost delavstva v velikih obratih.

Ne sme biti obrtnika, ki bi ne imel naročenega lista »Jugoslovanski Obrtnik«. Kdor se še ni naročil nanj, naj to nemudoma stori. Naroča se v Ljubljani, Pražakova ulica štev. 3.

O razvoju obrtništva.

(Dalje.)

Treba je omeniti še en moment, ki sega v sfero domačega gospodarstva. Če so pred časi rabili naši predniki zofo, so dali napraviti najprej pri mizarju podstavek, nakar so kupili krzno, žimo, perje ter poklicali na svoj dom izdelovatelja blazin. Isti proces se je vršil pri vsakem večjem delu, ki ga ni mogel izvršiti samo rokodelce ene obrtne panoge. Danez pa je svet nervozen, omehkužen, ki hoče kupiti, kar rabi tako, da je takoj gotovo in rabno. Isto potezo v razvoju pa vidimo tudi tam, kjer je poedini obrtnik produciral fabrikate v celoti in ne samo v poedinih delih. Moderni mestni konsument ne če tudi tukaj direktno z njim obče, da bi naročil, kar rabi. On se boji čakanja in ve da izdelek večkrat ni po njegovi volji. On hoče zbirati, primerjati predno kaj kapi. Obrtnik-rokodelce ne more torej tudi na onih poljih, kjer je tehnično svojim producijskim nalogam popolnoma kos, ostati direktno producent odjemalcem, ker so se ti tekom razvoja producijskih sredstev popolnoma razvadili. On ne dela več za posamezna naročila, ampak za svojo zalogo, on rabi, če hoče priti v stik s konsumentom, posredovanja potom — prodajalne. S tem pa, da preneha osebno obče, izgubi obrt bistven znak rokodelstva. Tu imamo prehod obrti na kapitalistična tla.

Svoboda obrti je našla dobro pognojenih tal, ko je stopila na dan. Vsa ona,

tako dolgo med seboj zaokrožena prodajna okrožja »zlate« dobe rokodelstva, so se sedaj združila po posredovanju trgovine v velika fabriška prodajna okrožja, ki segajo preko deželnih in celo državnih mej.

Koncentracija potrebščin se ne more zadovoljiti z raztreseno produkcijo. S procesom velike koncentracije potrebščin je moral paralelno potekati proces koncentracije na polju obrtne produkcije. In baš ta proces je oni, ki je spodrival in skoro popolnoma spodrnil obrtništvo.

Ta proces je silno kompliciran in sestoji iz več komponent.

1. Kapitalistična veleprodukcija napade rokodelstvo na vsej fronti, da bi ga izpodrinila na celem producijskem območju. Ta slučaj je razmeroma redek; imamo ga pri urarstvu, puškarstvu, klobučarstvu, čevljarstvu, barvarstvu, vrvarstvu itd.

2. Drugi moment, ki je vplival na propadanje rokodelstva je vtesnitev proizvajalnega območja rokodelstva vsled fabriškega obratovanja. Vzroki temu so različni; posebno pa:

a) različne vrste rokodelstva se združijo v eno enotno producijsko podjetje. Mizarji, kiparji lesenih podob, strugarji, izdelovalci blazin, slikarji, lakirarji se združijo ter osnujejo fabriko za mobilje; kovači, kolarji, steklarji, sedlarji se ravnotako združijo ter zgradijo tovarno za izdelovanje vozov; košarji, mizarji, kolarji, sedlarji, kovači, ključavničarji ter lakirarji se zopet združijo ter si postavijo fabriko za proizvajanje otroških vozičkov. Na tak in sličen način so nastala najrazličnejša podjetja za gradnjo lokomotiv, strojev, železniških vozov ter za izdelovanje kovčgov in billardov.

b) Odtegne se proizvajanje gotovih finjših izdelkov producijskemu območju rokodelstva, kateri izdelki so pripravljeni za fabriški in domače-industrijski način množstvene fabrikacije (Massenfabrikation). Tako je n. pr. ta razkrojni proces deloval pri pletilničarstvu, ki je moralo odstopiti izdelovanje finjših predmetov (otroški vozovi, pleteni stoli itd.) fabriškemu načinu proizvajanja, dočim se je pletilničarstvo samo moralo zadovoljiti s pletenjem grobejših predmetov (jerbases, košev itd.). Taisti razkrojni proces, pri katerem prevzame izdelovanje finjših predmetov fabrika na škodo obrtništva-rokodelstva, je potegnil v svoj vrtinec tudi še druge panoge obrti (knjigovezništvo, ključavničarstvo, kleparstvo itd.).

(Dalje prihodnjič.)

Vestnik Jugoslov. Obrtne Zveze.

Radovljica. V nedeljo 30. aprila se je vršil v Radovljici lepo uspeli obrtni shod Obrtne Zveze. Prvi govornik akademik Čampa je orisal razvoj obrtnega stanu, posebno cehovstvo v srednjem veku, opozoril na napake, ki jih je obrtništvo zakrivilo v svoji konservativnosti vspricho modernih iznajd, katerih se je takoj oprijela veleindustrija in velekapital. Razgloobil je vprašanje obstoja in neobstoja obrtnega stanu z ozirom na dela raznih sociologov ter pokazal na sedanje napake. Dotaknil se je vprašanja kreditnih zadrug, politike, obrt-

mega reda in stanovskega glasila. Po izvajanjih zastopnika Jug. obrtne zveze, ki se je dotaknil predvsem praktičnih in perečih vprašanj sedanjega obrtnika, se je vnela živahna debata. Župan iz Radovljice, g. Resman, ki nikdar ne zamudi prilike priti k svojim ljudem, je pojasnil vprašanje bolniške blagajne, kredita pri naših denarnih zavodih, vzpodbujal na korajžo, da se obrtnik opremi s potrebnimi stroji, ogleda, kaj se izdeluje v lastni domovini — na velesejnih in razstavah, da ne bo hodil nepotrebno na Dunaj ali bogve kam. G. Rebolj iz Kranja je poudarjal predvsem pomen organizacije, pojasnil stališče, ki ga bo Obrtna zveza zavzela glede bolniške blagajne, organizacije vsega našega obrtništva in ustvarjanja enotnega programa. Po besedah požrtvovalnega g. župnika, predsednika in obrtnikov se je ob pol 7. uri zaključil lepo uspeli shod z željo, da se kmalu skliče shod vseh obrtnikov radovljiškega okraja, s predložitvijo resolucije glede eksistenčnega minimuma. Mlada je naša organizacija, pa že sedaj ena najmočnejših. Tovariši, tako naprej od zmag do zmag!

Tržič. V nedeljo dne 30. aprila se je vršil v Tržiču shod tamkajšnje Obrtne zveze. Obrtniki iz cele tržiške okolice so se vzlic zelo slabemu vremenu sešli v obilnem številu, da se posvetujejo o perečih obrtniških vprašanjih. G. Papov, načelnik Obrtne zveze za tržiški sodni okraj, je v pozdravnem govoru izrazil zadovoljstvo, da so se obrtniki s tako vnemo oprijeli svoje prave organizacije in se zatekli k samopomoči. Obrazložil je nadalje razmere, s katerimi se morajo boriti tržiški obrtniki ter navajal konkretne slučaje krivičnega obdavčenja posameznih obrtnikov. Nato je zastopnik Jugosl. Obrtne Zveze poudarjal važnost vzgoje obrtnega naraščaja, priporočal obiskovanje obrtnih šol in tečajev ter opozarjal obrtnike na Jug. Obrtno Zvezo, katera jim je v vsakem slučaju na razpolago za najrazličnejše nasvete in rešitve strokovnih vprašanj. Končno je g. Rebolj iz Kranja v lepem govoru podal obrtnikom razvoj obrtništva pred leti in jim spretno pokazal vzroke današnjega žalostnega stanja na obrtniškem polju. Podal je nešteto praktičnih nasvetov, za kar so mu bili obrtniki zelo hvaležni. Po končanih govorih se je razvila živahna debata o poslovanju in plačevanju okrajne bolniške blagajne, narkar se je soglasno sklenila resolucija, v kateri se opozarja merodajna obrtna oblast na zapostavljanja tržiških obrtnikov pri oddaji stavbinskih del pri predilnici od strani nemškega stavbenika.

Tržič. Obrtna zveza je priredila sestanek obrtnikov v nedeljo 30. aprila t. l. kateri je bil prav dobro obiskan. Predsednik zveze I. Papov otvoril sestanek, pozdravi navzoče, da so se v tolikem številu udeležili, poudarja pomen tega sestanka, govori o težnjah obrtnega stanu, o krivičnem odmerjenju davkov itd. ter poda besedo zastopniku JOZ, kateri je podal o splošnem načrt, kako naj si obrtniki pomagajo do zaželenega cilja, naj se vsi brez izjeme združijo v to zvezo, katera deluje in bo delovala za prospeh vseh ter priporoča, naj bo vsak naročen tudi na Jugoslovanskega obrtnika. Poročal je tudi g. L. Rebolj iz Kranja, kako naj bi zopet vpeljali iste lepe

navade oziroma cehe, kakor so jih imeli obrtniki v prejšnjih časih za vajence in pomočnike, govoril je tudi o bolniških blagajnah, kako naj bi prišli zopet do tega da bi imeli te sami v rokah ne pa, kakor sedaj, ko nihče ne ve, zakaj da se mora toliko plačevati, pač zato, da čim več lenuhov poseđa po pisarnah. Poročalo se je tudi o kapitalističnih družbah ter pozival, naj bo vsak obrtnik v velikem obrambnem boju proti kapitalistični družbi, kajti če se sedaj ne bomo borili proti njej, je naša bodočnost ogrožena. Govorili so še drugi, nakar je predlagal g. Jožef Sitar sledečo resolucijo: Obrtniki, zbrani na obrtnem sestanku dne 30. aprila t. l. odločno protestiramo proti tukajšnjim stavbenikom kakor so na pr. Vagner po rodu Nemec in vsi njegovi inženirji, da zapostavljajo vse tukaj nahajajoče stavbene mojstre, mizarje, kleparje, zidarje, ključavničarje, tesarje itd., tukaj stoječi obrtniki pa vise takorekoč v zraku in čakajo na milost in nemilost, na kaka zunanja naročila ali popravila. Pri odmeri davka pa vidi samo te, ne pa one, ki prevzemajo milijonska podjetja. Davčni minimum se naj zviša od 20.000—25.000 K. Sestanek se je vršil v najlepšem redu in je trajal tri ure. Zaključil se je z željo, da bi se večkrat videli na takih sestankih. Popoldne pa se je udeležila naša OZ po deputaciji obrtnega shoda v Radovljici, kateri je bil tudi dobro obiskan.

Dne 20. aprila se je vršila v Ljubljani važna anketa o reorganizaciji Jugoslovanske obrtne zveze, katere so se udeležili številni zastopniki SLS, JOZ in posameznih Obrtnih zvez. Napravili so se jako važni sklepi tako glede vodstva JOZ, kakor tudi glede glasila »Jugoslovanski Obrtnik«. Podrobno poročilo o tej anketi bo podano na občnem zboru Jugoslovanske obrtne zveze, ki jih bo končno veljavno odobril in izpopolnil.

Opozarjamo ponovno, da so uradne ure tajništva vsak dan od 2. do 5. ure popoldne. Obračajte se na njega v vseh obrtniških in tudi političnih zadevah. Poročajte, kje bi se dala ustanoviti Obrtna zveza!

Rok za pritožbe v davčnih zadevah.

Naše čitatelje bi radi opozorili na neko zelo važno naredbo, ki je v veljavi od lanskega leta dalje.

Za razne vrste davkov, zlasti pa za davek od hišne najemščine, za občno pridobnino (patent), za dohodnino in rentnino so se pošiljali do leta 1921 vedno plačilni nalogi. Zakon o proračunskih dvanajstlinah z dne 27. junija 1921, Uradni list št. 90 iz l. 1921, je pa določil tukaj dve novi odredbi, namreč:

1. da se plačilni nalogi sploh več ne pošiljajo,

2. da se je prizivni rok, to je rok za pritožbo, skrajšal od 30 dni na 15 dni.

Ker je zadeva velike važnosti, bomo pojasnili sedanje določbe nekoliko natančneje.

1. Opustitev pošiljanja plačilnih nalogov.

Plačilni nalogi se pošiljajo samo glede morebitnih ne še izvršenih odmer za leta pred 1921, za tako imenovane odmerne zaostanke.

Za leto 1921, 1922 in za prihodnja leta se pa pošlje plačilni nalog samo takrat, ako se komu prvič odmeri splošna (občna) pridobnina (patent), rentni davek ali pa dohodnina.

Kdor je dobil torej za leto 1920 ali pa za katero od prejšnjih let glede teh treh davkov že kak plačilni nalog, ta ne dobi nobenega plačilnega naloga več. Odlej je njegova lastna dolžnost, da pravočasno poizve, koliko ima plačati vsako leto.

Za zemljiški in za hišni davek se pa sploh nikomur ne pošlje plačilnega naloga. Vsak, kdor kupi kako zemljišče ali kako hišo, mora skrbeti sam, da se zglati pri davčnem uradu in da plača dotični davek. Ta dva davka sta realna davka, to se pravi: posestvo samo mora plačati davek, naj si bo že posestnik ta ali oni. Davčni urad ga terja od vsakokratnega posestnika.

Podjetja, ki so zavezana javnemu polaganju računov (hranilnice, zadrage, konsumna društva itd.) plačujejo namesto občne pridobnine svoj davek po II. poglavju zakona o osebnih davkih, tako imenovano posebno pridobnino. Za ta davek se pošiljajo plačilni nalogi še nadalje.

2. Vpogled v odmerne izkaze.

Prvih 15 dni vsakega četrletja, torej prvo polovico meseca januarja, aprila, julija in oktobra so pri davčnih uradih (v Mariboru tudi pri davčnem okrajnem oblastvu in v Ljubljani tudi pri davčni administraciji) odmerni izkazi razgrnjeni, da jih davčni zavezanci lahko vpogledajo. Razen tega so razgrnjeni izvlečki iz teh izkazov tudi pri posameznih občinskih uradih.

Ti odmerni izkazi vsebujejo one predpise, ki so se odmerili v predidčem četrletju. Vsak davčni zavezanec poizve torej lahko, če se mu je tekom zadnjih treh mesecev kak davek na novo odmeril ter ga naj primerja s prejšnjim predpisom.

Če se je odmeril davek višje, nego je bil poprej, ter ni ta povišek upravičen, vložiti lahko pritožbo. Če pa davčni zavezanec ne gre pogledati predpisanih izkazov, izve o povišanem predpisu šele, kadar ga terja davčni urad že za plačilo; takrat je pa pritožba že zamujena in bi bila brezuspešna.

Pripomni se, da se razgrnitev teh predpisanih izkazov objavi z razglasom na občinski deski, v časnikih pa navadno ne, ker zakon tega ne zahteva.

Izjemoma se zna pač zgoditi, da bi bili katerikrat predpisni sezname tudi o kakem drugem času razgrnjeni; praviloma se pa razgrnejo, kakor rečeno, samo v prvi polovici meseca vsakega četrletja.

3. Rok za pritožbo.

Ta znaša od lani naprej samo 15 dni. Šteti se začne rok šele po preteku zadnjega dne razgrnitve odmernih izkazov.

Merodajen je zadnji dan razgrnitve pri občinskem uradu.

Praviloma se začne prizivni rok torej s 16. januarjem, aprilom itd. ter se neha s 30. januarjem, 30. aprilom, 30. julijem in 30. oktobrom.

Ako bi vložil kdo pritožbo šele 16. dan po zadnjem dnevu razgrnitve, to je šele dne 31. januarja, bi bila pritožba že zamujena ter bi se zavrnila.

Če pade zadnji dan prizivnega roka na nedeljo ali na kak splošni praznik, se vloži pritožba vendar tudi še lahko na naslednji delavnik.

Pritožbo je vložiti (kolkovano s 5 Din) vselej pri onem davčnem okrajnem oblastvu (v Ljubljani za mesto pri davčni administraciji), ki je davek odmerilo, torej ne pri davčnem uradu, še manj pa pri občinskem uradu. — Za rešitev pritožbe ni treba priložiti nikakega posebnega kolka.

Ako se pošlje pritožba po pošti pod priporočilom (rekomandirano), se vzame, da je prišla na davčno okrajno oblastvo že oni dan, ko se je oddala na pošto. To je zelo ugodno za te, ki naredijo pritožbo iz kateregakoli vzroka morebiti šele zadnji dan, pa prebivajo kje drugod in ne v onem kraju, kjer je davčno okrajno oblastvo. Nesejo jo lahko kar na pošto ter jo pošljejo rekomandirano. To velja tako, kakor da bi jo oddali še isti dan naravnost davčnemu okrajnemu oblastvu samemu.

Če bi kdo ne mogel vložiti pritožbe pravočasno, prosi lahko za podaljšanje prizivnega roka. Prošnja mora biti vložena vendar še prej nego preteče ves 15 dnevni prizivni rok. Navesti je seve tehtne razloge. Prošnja je kolkovati s kolkom za 2 Din. Za rešitev te prošnje ni treba priložiti nikakega posebnega kolka.

Vsak, ki se misli pritožiti, poizve po prej odmerni podlagi, ker se za more napačni predpis samo na ta način uspešno izpodbijati. Prošnja za odmero podlago je vložiti pri davčnem okrajnem oblastvu (v Ljubljani za mesto pri davčni administraciji) ravno tako še prej nego preteče 15 dnevni prizivni rok. Kolkovati jo je z 2 Din. Za rešitev ni treba priložiti nikakega posebnega kolka. — Od onega dne naprej, ko je davčni zavezanec vložil prošnjo za odmero podlago, pa do dne, dokler se mu ta podlaga ne vroči, je prizivni rok prekinjen, to se pravi, ti dnevi se v onih 15 dni ne računajo.

Upravništvo opozarja vse cenjene naročnike, da naj blagovolijo čimprej poravnati naročnino. Obstoja lista je nemogoč, če se ga sproti ne plačuje. Položnice so bile priložene prvi številki. Naznanja se tudi, da razen par izvodov 3. številke nimamo nobene več na razpolago, ker so nam vse pošle.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.

Dopisi.

Kamnik. Gotovo ste pri Jug. Obrtni Zvezi v Ljubljani prepričani, da pri nas ni obrtnikov ali pa da so sami politični nasprotniki, ker drugače bi se gotovo tudi že potrudili do nas. Povem Vam, da nas je zadostno število, samo premalo samozvesti imamo. Še vedno smo včlanjeni v Obrtnem društvu, dasiravno že zdavnaj vemo, da je to društvo samo privesek nasprotne organizacije. Sicer g. obrtniki, po večini liberalci, vedno trdijo, da Obrtno društvo nima nikake zveze s kako politično stranko, češ, da je nadstrankarsko, a splošno se pa ve, kako so posameznim obrtnikom, članom omenjenega društva, pomagali v

Belgradu intervenirati razni Puceljci za znižanje davkov in jim to tudi izposlovali. Vprašam ponižno, zakaj pa še do danes ni bil znižan davek tudi kakemu našemu obrtniku, včlanjenemu pri takozvanem nadstrankarskem obrtnem društvu? Obrtniki, ali bomo res še nadalje slepomišili v obrtnem društvu? Ali nam res ni nič več za povzdigo obrtnega stanu, da podpiramo društvo, ki je zato tukaj, da priredi vsako leto enkrat veselico s plesom in nič drugega koristnejšega? O strokovnih predavanjih ali o strokovnih knjigah in revijah sploh ni govora! Obrtniki, zadnji čas je, da se predramite in se pridružite Jugoslovanski obrtni zvezi, organizaciji, ki Vam bo res nudila vsestransko pomoč!

Zaveden obrtnik.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani. Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Konfekejska tovarna

FRANDE družba z o. z.

Ljubljana, Emonska cesta 8.

Brzovjake: Franke, Ljubljana. Tel. interurb. 313.

Tovarna: Dunajska cesta - Stožice 48. Tel. 532.

Moderna, po češkem načinu urejena konfekejska tovarna za izdelovanje vsakovrstne moške konfekcije in raznih uniform.

Največja tovarna te vrste v Sloveniji. Zastopstvo prvih čeških tovarnih suknj.

Samo na debelo!

Sprejemajo se zanesljivi, trezni krojaški delavci.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Siški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

REMEC-CO

LJUBLJANA - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

L. BAHOVEC nasledniki.

Tovarna na Duplici p. Kamniku

STOLARSTVO

Upognjeno pohištvo

Prešani furnirji za stole in mizarstvo

PARKETI

Rezani les

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266, tovarna: Kamnik 4.

Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec, Kamnik REMEC-CO.

Joško Videtič, Tržič

Kleparska delavnica.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča dela, stavbna in galanterijska. Pokrivanje vseh vrst streh in zvonikov. Zaloge galanterije so domačega izdelka. Izdelovanje ornamentov in okraskov. Napeljava vodovodov.

Postrežba točna, delo solidno, cene zmerne.

Uzajemna zavarovalnica v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. — Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omejj. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vrtljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špecerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas.

Lastna zeljarna.

Stavbno podjetje Ivan Ogrin

Ljubljana,

Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno. Primerno nizke cene.

M. Kuštrin, Ljubljana

Tehniški, elektrotehniški in gumijevi predmeti na drobno in na debelo. - Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev tovarne Walter Martiny v Turinu. - Na razpolago je hidraulična stiskalnica za mont. gumijastih obročev za tovarne automobile.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2

Telefon 588 — Brzjavke: Kuštrin, Ljubljana.

PODRUŽNICE: Ljubljana, Dunajska cesta 20 — Telefon 470.

Maribor, Jurčičeva ulica 9 — Telefon 133

Beograd, Knez Mihajlova ulica 1.

Stavbno podjetje

Ustan.
1850

Viljem Treo

Ustan.
1850

arhitekt in mestni stavbenik

Ljubljana, Gosposvetska cesta 10

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršuje tozadavne načrte in proračune.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze

Dunajska cesta 38/I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. x